

Av. MEHMET SUAT KAYIKÇI

**PETROL PİYASASI
HUKUKU**

onikilevha

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER	XI
TABLOLAR LİSTESİ.....	XIX
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XXI
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM **TÜRKİYE PETROL MEVZUATININ** **TARIHSEL GELİŞİMİ**

1.1. 5015 Sayılı Kanun Öncesi Dönem	5
1.2. 5015 Sayılı Kanun Dönemi	12
1.2.1. Kanunun Amacı.....	13
1.2.2. Kanunun Kapsamı.....	14
1.2.3. İdari Yapılanma ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	16
1.2.4. 5015 sayılı Kanun'da Yapılan Değişiklikler.....	18

İKİNCİ BÖLÜM

LİSANS UYGULAMASI

2.1. Lisans Yükümlülüğünün Esasları	21
2.1.1. Lisansın Niteliği.....	21
2.1.2. Yükümlülüğün Kaynağı	21
2.1.3. EPDK'nın Lisanslamaya İlişkin Yetkileri	23
2.1.4. Başvuru Sahipleri İçin Aranan Ortak Şartlar	27
2.1.5. Her Bir Tesis ve Kişi için Ayrı Lisans Şartı	29
2.1.6. Lisanslama Süreci.....	30
2.1.7. Lisans Süreleri	31
2.1.8. Devredilemezlik	31
2.1.9. Tadil Yükümlülüğü	32
2.1.10. Lisans Bedelleri.....	32
2.1.11. Lisansların Sona Ermesi	33
2.2. Lisans Sahiplerinin Temel Hak ve Yükümlülükleri	35
2.3. Lisans Türleri	40
2.3.1. Rafinerici Lisansı	40
2.3.1.1. Genel Olarak.....	40
2.3.1.2. Lisans Şartları	42
2.3.1.3. Hak ve Yükümlülükleri.....	42
2.3.1.3.1. Lisans Kapsamında Yapılabilen Faaliyetler.....	42
2.3.1.3.2. Temin ve İkmal Olanakları.....	44
2.3.1.3.3. Diğer Yükümlülükler	45
2.3.1.4. Mevcut Rafinaj Kapasitesi	45
2.3.2. İşleme Lisansı	46
2.3.2.1. Petrokimya Faaliyeti	46
2.3.2.2. Biodizel Üretimi	47
2.3.2.3. Atıktan Akaryakıt Üretimi.....	50
2.3.3. Dağıtıcı Lisansı.....	50
2.3.3.1. Lisans Şartları	51

2.3.3.2. Hak ve Yükümlülükleri	52
2.3.3.2.1. Lisans Kapsamında Yapılabilecek Faaliyetler	52
2.3.3.2.2. İkmal Kısıtları	53
2.3.3.2.3. Bayilik Teşkilatı Kurma Şartı	55
2.3.3.2.4. Fesih ve Bildirim Yükümlülüğü	56
2.3.3.2.5. Pazar Kısıtları	57
2.3.3.2.6. 60.000 Ton Beyaz Ürün Satma Yükümlülüğü	60
2.3.3.2.7. Dağıtıcı-Bayı Denetim Sistemi	64
2.3.3.2.8. Diğer Yükümlülükler	71
2.3.4. İhrakiye Teslimi Lisansı.....	72
2.3.5. Bayilik Lisansı	74
2.3.5.1. Genel Olarak	74
2.3.5.2. Bayilik Sözleşmesinin Niteliği	74
2.3.5.3. Bayilik Lisanslarında Alt Başlık ve Kategori.....	75
2.3.5.4. Temin ve İkmal Yolları	77
2.3.5.5. İstasyon İşletmeciliği Yöntemleri	80
2.3.5.6. İstasyonda Bulundurulamayacak Ürünler.....	81
2.3.5.7. Kurumsal Kimlik	82
2.3.5.8. Bayilik Sözleşmelerinde Asgari Satış Taahhütleri ve Cezai Şart.....	84
2.3.6. Madeni Yağ Üretim Lisansı.....	91
2.3.7. İletim Lisansı.....	94
2.3.8. Depolama Lisansı	95
2.3.9. Taşıma Lisansı.....	97
2.3.10. Serbest Kullanıcı Lisansı.....	98

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İKMAL ZİNCİRİ

3.1. Ham Petrol	99
3.2. Akaryakıt	101

3.3. Akaryakıt Haricinde Kalan Petrol Ürünleri	103
--	-----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM FİYAT OLUŞUMU

4.1. Ham Petrol Fiyatları.....	108
4.2. Akaryakıt Fiyatları.....	109
4.3. Fiyatlara Müdahale	112

BEŞİNCİ BÖLÜM KILOMETRE TAHDİDİ UYGULAMASI

5.1. Gelişimi.....	119
5.2. Kapsamı.....	121
5.3. Şehir İçi-Şehirlerarası Yol Ayrımı	125

ALTINCI BÖLÜM TEKNİK KRİTERLER

6.1. Ürünler	131
6.2. Tesisler	134
6.3. Akaryakıt Kalitesi İzleme Sistemi (AKİS)	135
6.3.1. Sistemin Amacı.....	135
6.3.2. Akaryakıt Kalitesine İlişkin Avrupa Birliği Mevzuatı	135
6.3.3. Türkiye'de Durum.....	139

YEDİNCİ BÖLÜM TÜKETİCİNİN KORUNMASI

7.1. Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanuna Genel Bir Bakış	144
--	-----

7.2. Tanım ve Kavramlar	147
7.3. Haklar ve Sorumluluklar	148
7.4. Zarar ve Hasarların Tazmini	150
7.5. Denetim	151

SEKİZİNCİ BÖLÜM ULUSAL PETROL STOĞU

8.1. Stok Türleri ve Yükümlüler	157
8.2. Ulusal Stok Komisyonu	159
8.3. Yükümlülük Stoklarının Esasları	161

DOKUZUNCU BÖLÜM KAMULAŞTIRMA VE ÖZEL TEDBİRLER

9.1. Kamulaştırma	165
9.2. Diğer İmkanlar.....	167

ONUNCU BÖLÜM SİGORTA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

10.1. Tüm Risk Sigortası.....	170
10.2. Üçüncü Şahıslar Mali Sorumluluk Sigortası	171

ONBİRİNCİ BÖLÜM ULUSAL MARKER UYGULAMASI

11.1. Genel Olarak Marker Uygulamaları	175
11.2. Türkiye ve Ulusal Marker.....	179
11.3. Ulusal Marker Uygulamasının Kapsamı	183

11.4. Ulusal Markerin Akaryakıta Eklenmesi	186
11.5. Ulusal Marker Denetimleri	191
11.6. Ulusal Marker Yaptırımları.....	192

ONİKİNCİ BÖLÜM
PİYASA İZLEME VE BİLDİRİMLER
SİSTEMİ

12.1. Piyasa İzlemenin Amacı ve Önemi	199
12.2. Esasları ve Kapsamı	200

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DENETİM ile ÖNARAŞTIRMA-
SORUŞTURMA SÜRECİ

13.1. EPDK'nın Denetim Yetkisi	207
13.2. Denetimin Kapsamı	209
13.3. Denetim Şekilleri	210
13.4. Denetlenen Kişilerin Yükümlülükleri	211
13.5. Denetçilerin Yetkileri ve Yükümlülükleri	212
13.6. Denetimlere Hâkim Olan İlkeler	213
13.7. Ön Araştırma ve Soruşturma Prosedürü	214

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM
İDARI YAPTIRIMLAR

14.1. İdari Para Cezaları	223
14.2. İdari Tedbirler	232
14.2.1. Lisans İptali	232
14.2.2. Faaliyetin Geçici Durdurulması	235

14.2.3. Tesisler İçin Lisans Yasağı.....	236
14.2.4. Şahıslar İçin Lisans Yasağı.....	242
14.3. Zamanasımı.....	244
14.4. Yargı Yolu.....	246

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

PETROL PİYASASI VE REKABET HUKUKU

15.1. 5015 Sayılı Kanun ve Rekabetçi Bir Piyasa Yapısı Oluşturma Amacı	248
15.2. Petrol Piyasası ve Rekabet Hukuku Uygulamaları	249
15.2.1. İlgili Pazar.....	249
15.2.1.1. Ürün Pazarı.....	250
15.2.1.2. Coğrafi Pazar	252
15.2.2. Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşmalar	254
15.2.2.1. Yatay Anlaşmalar	255
15.2.2.2. Dikey Anlaşmalar.....	257
15.2.3. Hakim Durumun Kötüye Kullanılması.....	263
15.2.3.1. Hakim Durum.....	263
15.2.3.2. Kötüye Kullanma Halleri	264
15.2.3.2.1. Aşırı Fiyatlama	265
15.2.3.2.2. Mal Vermeyi Kesme	271
15.2.3.2.3. Fiyat Sıkıştırması	275
15.2.4. Birleşmeler.....	276
SONUÇ	285
KAYNAKÇA	289